

Isten és a szövetség

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Mózes 4:8-19; Józsué 24; Nehémiás 10; Zsidók 8:1-7; 13:20

„Mindezek alapján írásbeli szerződést kötünk, amelyet megpecsételnek fejedelmeink, lévítáink és papjaink... Így nem hanyagoljuk el Istenünk házát” (Neh 9:38; 10:39, ÚRK).

Mi értendő „szövetség” alatt a Bibliában? A legegyszerűbb magyarázat az ilyen bibliai szövetségre az, hogy Isten és népe kapcsolatának törvényes megalapozása. Isten kijelenti: „Ti vagytok az én népem, én pedig az Isteneitek vagyok.” Ismerünk még emellett az ókori világból olyan emberi, írásos szövetségeket, amelyek általában vezetők és az alattvalóik között kötöttek.

Azért állapodtak meg, mert ez mindkét fél javát szolgálta. A vezető gondoskodott a népről, ők pedig adót fizettek neki. Istennel azonban más volt a helyzet. Valójában neki nem származott semmi haszna belőle, de megígérte, hogy hűségesen betartja szavát, még ha a nép nem is úgy tett. Lényegében a kapcsolódó áldásokból és átkokból tudhatták az izraeliták, hogy megszegték a szövetséget, amikor rossz dolgok kezdtek történni velük.

Ezen a héten áttekintjük a szövetséget, amit az izraeliták megújítottak Istennel Nehémiás 10. fejezetében. Szót ejtünk még általános bibliai információkról is a szövetségkötés történelmével és fontosságával kapcsolatban.

A SZÖVETSÉG FOGALMA

Olvassuk el Neh 10:1-29 szakaszát (és frissítsük fel az emlékeinket Neh 9:36-38 verseinek elolvasásával)! Ki köti a szövetséget és miért?

A dokumentumot ugyan csak a vezetők írták alá, de a szöveg kifejezetten rámutat, hogy „*a nép többi része... átok mellett esküt tételnek, hogy az Isten törvényében járnak*” (Neh 10:28-29). Mitől volt olyan fontos a szövetség, hogy mindannyian megegyezést kívántak kötni Istennel? Menjünk vissza a kezdetekig és vizsgáljuk meg a szövetség bibliai fogalmát, hogy választ kapjunk erre a kérdésre!

Fontos volt a szövetség, mivel részét képezte annak a történetnek, ami bemutatja, hogyan bánik Isten a bűnössé lett emberiséggel. Kitűnik belőle, hogy az Úr vágyódik az emberekkel való kapcsolatra, és lehetőséget is ad rá, hogy bemutassuk: valóban neki akarjuk szentelni magunkat.

Mózes első könyve 1. és 2. fejezetének teremtési története nemcsak az első emberpár teremtését írja le, hanem azt is, hogy milyen kapcsolat volt Isten és közöttük, valamint egymással. Amikor azonban belépett a bűn, minden megtört. A bűn a teremtés ellentéte, lerontja a teremtést és halált hoz helyette.

Ádám családfája hamarosan elágazott, amikor Kain a gonoszt választotta (1Móz 4:8-19), Sét pedig elfogadta Istent (1Móz 5:3-24). Kain utódai közül Lámek emelkedik ki (1Móz 4:17-19), a hetedik Ádámtól számítva (őt is beleértve), ő vezette be a többnejűséget. Kain oldalán az erőszak és a bosszú terjedt, szemben Sét hűséges vonalával. Sétnek szintén megsokasodtak a leszármazottai. Az ő ágán volt a hetedik Énók, aki „*az Istennel járt*” (1Móz 5:24), majd a mennybe vitetett.

Szomorú, hogy a világ jobban fogadta a gonoszszágot, mint Istent! Oda juttattak, hogy a hűségesek vonala nagyon megfogyatkozott, és hamarosan nem maradt volna olyan család, amelyen keresztül Isten a szavát betartva elküldhette volna a megígért Magot a világ megmentéséért. Ekkor lépett közbe Isten az özönvízzel. Az özönvíz szintén a teremtés ellentéte volt, az élet visszafordítása és pusztítása, de az Úr csak azt törölte el, amit az emberek már elrontottak (1Móz 6:11-13).

Hogyan tapasztaltuk mi magunk is a bűn pusztítását? Mi az egyetlen erő, ami szembeszállhat hatalmával? Hogyan vehetjük igénybe?

TÖRTÉNELMI SZÖVETSÉGEK

Az özönvíz után Isten új kezdetet indított Noéval és az utódaival. Velük is kapcsolatban kívánt állni, és ismét központi szerepet kapott a szövetség gondolata. A Biblia hét fő szövetséget nevez meg, amelyeket Isten emberekkel kötött:

1. szövetség – Ádámmal (1Mózes 1 –3. fejezet)
2. szövetség – Noéval (1Mózes 6–9. fejezet)
3. szövetség – Ábrahámmal (1Móz 12:1-3)
4. szövetség – Mózesrel és Izrael népével (Sínai vagy mózesi szövetségként ismert, 2Mózes 19–24. fejezet)
5. szövetség – Fineással (4Móz 25:10-13)
6. szövetség – Dáviddal (2Sám 7:5-16)
7. szövetség – Új szövetség (Jer 31:31-34)

Olvassuk el a következő igéket: 1Móz 9:16, 17:7, Ézs 55:3 és Zsid 13:20! Mit jelent e versekben az „örök szövetség”?

A Bibliában tizenhatszor szerepel az „örök szövetség” kifejezés, amelyek közül tizenhárom kifejezetten utal azokra a szövetségekre, amelyeket Isten Ábrahámmal, Izrael népével a Sínainál és Dáviddal kötött. Ezek mindegyike egyedi, miközben magán viseli az „örök szövetség” jellemzőit. Az Úr 1Móz 3:15 versében jelentette ki először, majd pedig a Biblia egészében folyamatosan bővítette. Az egymás után következő szövetségek mind szélesítik és mélyítik a megértésünket a szeretet örök szövetségét illetően, amit Isten még teljesebben a megváltási tervben jelentett ki. Ugyanazok az alkotóelemei az Ó- és az Újszövetségnek.

1. Megszentelődés: *„törvényemet a bensőjükkbe helyezem, a szívükbe írom be”* (Jer 31:33, ÚRK; vö. Zsid 8:10).
2. Megbékélés: *„Istenükké leszek, ők pedig népemmé lesznek”* (Jer 31:33, ÚRK; Zsid 8:10).
3. Küldetés: *„És nem tanítja többé senki a felebarátját és senki a testvérét ekképpen: Ismerjétek meg az URat! Mert ők mindnyájan ismernek majd engem, kicsinytől a nagyig”* (Jer 31:34, ÚRK; Zsid 8:11).
4. Megigazulás: *„megbocsátom bűneiket, és vétkeikről többé nem emlékezem meg”* (Jer 31:34, ÚRK; Zsid 8:12).

A SZÖVETSÉG FELÉPÍTÉSE

A teológusok szerint a bibliai szövetségeknek van egy jellemző struktúrája, ami az ókori hettitáknál is megfigyelhető. Tehát Isten olyan formában kommunikált a néppel, amit az adott kultúrában megértettek.

Az ókori Izrael korában szokásos szövetségeknek a következő elemei voltak: bevezető indoklás (kicsoda az Isten); történelmi előzmény (a múltbeli kapcsolat meghatározása); rendelkezések vagy törvények; áldások és átkok; tanúk, meghatározott rendelkezés vagy a szövetség jele. Nem meglepő tehát, hogy Isten hasonló formát választott, amikor ókori népével kapcsolatba lépett. Azt használta fel, amit jól ismertek.

Mózes például az ötödik könyvét teljes egészében a szövetség stílusában írta. Arra szólítja a népét, hogy lépjenek új szövetségi kapcsolatba Istennel. A következő módon fejezi ki a szövetséget: 1) bevezető indoklás (5Móz 1:1-5); 2) történelmi előzmény (5Móz 1:6-4:43); 3) rendelkezések vagy törvények (5Móz 4:44-26:19); 4) áldások és átkok (5Mózes 27-30. fejezetek); 5) tanúk (5Móz 30:19) és végül meghatározott rendelkezés (5Móz 31:9-13).

Olvassuk el Józsué könyve 24. fejezetét! Hogyan mutatkozik meg ez a szövetségi minta ebben a fejezetben is?

Ugyanez igaz a Józsuéval kötött szövetség megújítására. Először jön a bevezető indoklás, amelyben Isten úgy mutatkozik be, mint „*az Úr, Izráelnek Istene*” (Józs 24:2). Ezt követi egy hosszas történelmi előzmény, Józsué emlékezteti a népet, mit tett értük Isten a múltban (Józs 24:2-13). A történelmi áttekintés után felsorakoztatja a rendelkezéseket és törvényeket (Józs 24:14-15, 23), áldásokat és átkokat mond (Józs 24:19-20), tanúkat nevez meg (Józs 24:22, 27), azután következik a szövetséggel kapcsolatos rendelkezés (Józs 24:25-26). Itt is a szövetség alapvető formáját használta Józsué, amelyben nemcsak Isten múltbeli vezetésére mutatott rá Izrael előtt, hanem arra is, hogyan várja tőlük a szövetség megtartását.

Milyen elvet találunk Józs 24:15 versében, amit mi magunk is alkalmazhatunk ma?

FOGADALMAK

Milyen négy dolgot fogadtak meg az izraeliták Neh 10:30-39 szakaszában a megújított szövetség részeként?

A következő fogadalmakat tették:

1. Nem lesznek vegyes házasságok (nem lépnek házasságra olyanokkal, akik bálványimádásba vihetnék őket);
2. A szombat őszinte megtartása (az azt megzavaró üzleti tevékenységek nélkül);
3. Az adósságok elengedése és a szombatév megtartása, gondoskodás a szegényekről, szabadság biztosítása nekik;
4. A templom, az ott folyó szolgálatok és a szolgálatot teljesítők anyagi támogatása az első zsenge, az elsőszülöttek és a tized bevitelével, valamint az igaz istentisztelet fenntartásának biztosítása.

Az első három fogadalom az emberek közötti (házasság, adósság elengedése) és az Istennel való (szombat) kapcsolatot érintette, az utolsó pedig a templomi rendelkezésekre (Neh 10:32-39) vonatkozott. A közösség célul tűzte ki, hogy tanújelét adják elkötelezettségüknek a szövetség iránt, ezért gyakorlati lépéseket fogantatosítanak az Istennel és egymással való kapcsolatuk javításáért. Nem mindig tartották magukat tökéletesen a szövetséghez, de azzal tisztában voltak, hogy a helyes szokások és gyakorlatok hatnak a jövőjükre. Amennyiben Izrael népe a jó úton akar haladni, olyan szokásokat és gyakorlatokat kell bevezetniük, amelyek segítségével oda is juthatnak: ha az Úrral kívánnak járni, akkor a szombat tiszteletben tartása és a templomról való gondoskodás fontos lépésnek számít azon az úton. Sajnos azonban nem ragaszkodtak igazán a fogadalmaikhoz, amint *Nehémiás könyve* utolsó fejezetei is mutatják. Nem mindenki vette komolyan az esküt, de azért néhányan vagy inkább sokan igen. Isten segítségével és rá figyelve képesek lehetünk jó szokásokat kialakítani és ragaszkodni a helyes úthoz!

„Ha akaratodat és kívánságaidat tettekké érleled, tökéletes átalakulás mehet végbe az életedben. Ha az akaratodat teljesen alárendeled a Megváltónak, akkor egy minden erőt és uralmat felülmúló magasztos hatalommal egyesülsz. Akkor az állhatatossághoz felülről fogsz erőt nyerni, és így, állandóan átadva magadat Istennek, képes leszel új életet, a hit életét élni” (Ellen G. White: *Jézushoz vezető út*. Budapest, 2008, Advent Irodalmi Műhely, 37. o.)! Ugyan mi gátolja, hogy ezt tapasztaljuk?

A TEMPLOM

Térjünk vissza egy kicsit Neh 10:32-39 szakaszához! Miért voltak olyan lényegesek a templomi szolgálatok az izraeliták számára, ahogy a fogadalmuk is mutatja: „nem hagyjuk el a mi Istenünknek házáát” (Neh 10:39)? Miért volt meghatározó a templom a hitük egésze szempontjából (lásd még Zsid 8:1-7)?

Az izraeliták megesküdtek, hogy gondoskodnak a templom szükségleteiről. Kevesen voltak és a királyok uralma alatt anyagi nehézségekkel is küzdöttek, mégis eldöntötték, hogy a rendelkezésükre álló szűkös javakból adakozni fognak. Azt akarták, hogy a templomban bőség legyen, ne csak épp a túlélést biztosítsák. Ezért határozták el, hogy évente egy sekel egyharmadát a templomi szolgálatokra szánják, ahelyett, hogy a törvény előírása szerint csak az összeírás idején adnák be a részüket. A nép úgy látta, hogy a megszabottnál többet kell tenniük. Emellett a családok között felosztották az oltárra szánt tűzifa biztosítását, felismerték ugyanis, hogy kellő szervezés nélkül hamar leállna minden. A papok és a léviták templomi szolgálatát biztosították az első zseggel, az elsőszülöttekkel, valamint a tizeddel és az adományokkal. A lévitákat illette meg mindennek a tizede. Az elsőszülötteket is pénzen kellett megváltani, ami szintén a lévitáknak szánt összeghez adódott. A léviták tizedének a tizedrészét viszont a papok kapták.

Izrael népének szívdobbanása volt a templomi szolgálat, központi szerepe volt a hitükben, ezért jelentett akkora tragédiát számukra, hogy Nabukodonozor leromboltatta a templomot és szent berendezési tárgyait elvitette. A nép lelkileg erős volt, amikor megfelelően folyt a szolgálat a templomban, ami a bűn problémájának végső megoldására mutatott a bárány halálával. Jézus kereszthalála jelentette a megoldást (Róm 5:5-10). Az évenkénti engesztelési napok által pedig az emberek megtanulták: Istennek megvan a terve arra, hogy örökre megszabadítson a gonoszságtól és a bűntől. Más szóval a templom adta a keretet ahhoz, hogy Isten kinyilatkoztassa a népnek a megváltási tervet. A templomi szolgálatok vizsgálata által hatalmas tanulságokat szűrhetünk le, amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy tisztább képet kapjunk Isten jelleméről és jobban megértsük a megváltási tervet.

„Igaz beszéd ez és teljes elfogadásra méltó, hogy Krisztus Jézus azért jött e világra, hogy megtartsa a bűnösöket, akik közül első vagyok én” (1Tim 1:15). Mi volt Pál reménysége és hogyan lehet a miénk is ez?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *Jézushoz vezető út*. Budapest, 2008, Advent Irodalmi Műhely, „Odaadás” c. fejezet, 33-37. o.

„A földi templomszolgálat két részből állt: a papok naponta szolgáltak a szenthelyen, a főpap pedig egyszer egy évben a szentek szentjében végezte az engesztelés különleges munkáját: megtisztította a templomot. A bűnbánó bűnösök nap mint nap hozták áldozatukat a templom ajtajához, és kezüket az áldozat fejére téve megvallották bűneiket. A bűnös így jelképesen önmagáról az ártatlan áldozatra helyezte bűneit, majd az állatot megölte. *»Vérontás nélkül nincsen bűnbocsánat«* (Zsid 9:22) – mondja az apostol. *»A testnek élete a vérben van«* (3Móz 17:11). Isten megsértett törvénye a törvénszegő életét követelte. A vér az elveszett bűnöst képviselte, bűnét pedig az áldozat hordozta. Az áldozat vérének a pap bevitte a szentélybe és a függöny elé hintette. A függöny mögött volt a frigyláda és benne a bűnös által megsértett törvény. E szertartással a bűn a vér útján jelképesen átkerült a templomra. A vért nem mindig vitték be a szentélybe. Egyes esetekben a pap a húst megette, ahogy Mózes megparancsolta Áron fiainak: *»Néktek adta azt az Úr a gyülekezet vétkének hordozásáért«* (3Móz 10:17). Mindkét szertartás egyaránt azt szimbolizálta, hogy a bűn átkerült a bűnbánóról a templomra” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem*. Budapest, 2013, Advent Kiadó, 360. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) **Gondoljunk a saját ígéreteinkre, amelyeket nem tartottunk be, pedig komolyan akartuk! Milyen tanulságot szűrtünk le ezekből, amelyek segíthetnek, nehogy hasonló hibákat kövessünk még el?**
- 2) **A szövetség egy kapcsolat jogszerű megalapozása. Mi ezt megtörtük, Isten azonban mindig hűségesen betartja az Ő részét. Hogyan vezethet az Úrral való szorosabb kapcsolatra és jobb életre, ha ismerjük jóságát és hűségét?**
- 3) **Gondoljunk bele, hányszor lettünk hűtlenek Istenhez és az „új szövetségben” foglalt ígéreteinkhez (lásd Lk 22:20; Zsid 8:13; 9:15)! Miért különösen fontos tehát megértenünk a megváltási tervet és a bűnbocsánat ígértét, amit Jézus áldozata által kaphatunk, hiszen a vérével pecsételte meg az „új szövetséget”?**

PÁSKULYNÉ KOVÁCS ERZSÉBET:

ÚR AZ ISTEN

Hiába, Uram! Mindhiába!
Süket az emberfül a hallásra.
Nem hallja Igéd hívó szavát.
Jaj! Elfordult a szív, romlott a világ!

Meddig túrtél, vártál,
hívtad vissza hozzád.
De nem! Szinte kéjjel,
törvényed tapossák.

Pedig naponként támadnak jelek,
hisz minden könny egy-egy üzenet.
Minden bomba felrobbanása
az emberszív fájó sikoltása.

– Uram! Mondd!
Van még visszaút?
Lesznek-e még tékozló fiúk,
akik a moslék után
Igéd után vágynak,
s vendégei lesznek
az atyai háznak?

– Kérlek, adj sok-sok
hívó szavú szolgát,
akik az Ige magvait
a szívekbe szórják!

És új ugart szántva
keljen ki a mag:
küldj a világnak még
új, termő tavaszt!

Dicsőíttessék a Neved,
amíg eljössz újra!
Zengjen az ajkakon
dallamaink húrja:

Úr az Isten,
ki kegyelmet ad,
és elküldi újra
értünk Szent Fiát!